

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗИНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ

«ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ»

Тези доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції

29-30 березня 2018 року

Харків – 2018

3. Козакова В.Д. Особенности мужской и женской речи в японском языке на примере романа Харуки Мураками “Dance, Dance, Dance” // Проблемы схи́дознавства України: Збірн. наук. праць. – Харків: ХНПУ, 2012 – С.59-63.

ФІЛОСОФСЬКІ, МОВНІ, ЛІТЕРАТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ ПОЯВИ ЖАНРУ ПАРНИХ НАПИСІВ

*Жукова Катерина Євгенівна, к.ф.н., доцент кафедри східних мов
Харківський національний університет імені Г.С.Сковороди*

Першим парним написом вважається напис, зроблений на дощечках персикового дерева в Епоху п'яти династій (907-979 рр.). Парні написи з'явилися приблизно в 290 році за часів династії Західна Цзінь. Цей жанр розвивався разом з іншими формами традиційної китайської літератури. Формуванню парних написів, особливого жанру, створеного в давньому Китаї і не характерного для жодної іншої культури світу, сприяли філософські, мовні та літературні передумови.

Філософські передумови. Китайська філософська традиція спочатку ділить все існуюче на дві частини: Інь і Ян. Учення про Інь і Ян є основою китайської філософії, яке значною мірою вплинуло на світосприйняття китайського народу. У трактаті 周易 «Чжоу І» він включає канонічну частину (у двох розділах), створену, певне, у VIII–VII ст. до н. е., – власне «І Цзін» і коментуючу частину, створену в VI–IV ст. до н. е., – «І Чжуань») говорилося: «З'явилося небо і земля і все суще, потім чоловік і жінка, з'явилися чоловік і жінка, потім – з'явився шлюб (сім'я), з'явився шлюб – з'явилися батьки і діти, потім правителі і підлеглі, церемонії і порядок». Пізніше в книзі «І Чжуань» було вже розділено, що саме відноситься до Інь, а що до Ян:

Інь: земля, жінка, підлеглий, низ, північ, вітер, вода, квіти, чорне і біле, слабкість;

Ян: небо, чоловік, правитель, верх, південь, грім, вогонь, гора, плід, червоне і жовте, міцність.

Таким чином, у всього на землі є протилежність. Інь і Ян – це дві фундаментальні сили, які створюють всесвіт і приводять його в гармонію шляхом своєї взаємодії. Ці дві протилежні, конфліктуючі сили присутні в кожній дії. Вони символізують дві протилежні енергії, які, видозмінюючись і взаємодіючи, є динамікою світу. Цей символ говорить про те, що реальність складається з взаємодії протилежностей і протилежних принципів. Як ми бачимо, вчення про Інь і Ян і китайська філософія як, мабуть, жодна інша, сприяла популярності антитези в традиційній літературі Китаю.

Мовні передумови. Як відомо, за суворими правилами складання парного напису обох частинах парного напису повинне бути однакове число складів і ієрогліфів, які мають відповідати один одному за характером і граматичною функцією. Написи складені за нормами древньої китайської мови, і тому кожен ієрогліф рівний слову. Число ієрогліфів у кожному написі – необмежене. У кожному рядку може бути як по одному ієрогліфу, так і по декілька сотень. Оскільки основою китайської мови є односкладові ієрогліфи для парних написів характерною рисою є збіг таких понять, як «ієрогліф», «склад», «морфема». Односкладовість основної кількості слів, а також наявність у кожного ієрогліфа тону відрізняє китайську мову від інших мов, у яких у різних словах різна кількість складів. Крім того, 4 тони об'єднуються в дві групи, що дозволяє «заримувати» рядки. Якщо особливості інших мов дозволяють без проблем скласти два речення з однаковою кількістю слів і з однаковою граматичною структурою, то повного збігу числа складів і протилежного тонального малюнка можна добитися лише в китайській мові.

Літературні передумови. Поява парних написів також була обумовлена китайською літературною традицією. У період Весни й Осені і створеної в XI–VI ст. до н. е. книги “*诗经*” були поширені антитезні речення – 对偶句.

У династію Цинь (221–206 до н. е.) і період двох Хань (206 до н. е. – 220) з'являються речення, що містять у собі антитезу:

日出而作 , 日入而息 – *Зі сходом сонця працювати, з заходом сонця відпочивати.*

У віршах 五言, які з'явилися в епоху Хань, а до періоду Вей (220–265) і Цзінь (265–316) досягли розквіту, речення, що містять антитезу, стали необхідною деталлю. Також необхідно згадати таку форму, як 律诗, що з'явилася на початку династії Тан (618–907). Вірші повинні були відповідати суворим вимогам: У вірші мало бути 8 рядків, другий, четвертий, шостий і восьмий рядки повинні бути заримовані, а третій і четвертий – містити антитезу.

少壮不努力 , 老大徒伤悲 – *Не працюєш у молодому віці, в старості пошкодуєш*

Незважаючи на поширену думку, що парні написи пішли від 律诗, частина вчених вважає це твердження помилковим.

Іншою формою, що містить антитезу, були вирази, що складаються з 4, 6, 8 і т. д. ієрогліфів. Тут зіставлення було не інструментом,

стилістичним прийомом, а метою. Другою особливістю були суворі вимоги до кількості ієрогліфів.

Таким чином, появи парних написів сприяли і філософія древнього Китаю, і його література, і характерні особливості китайської мови.

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ІРАНСЬКИХ АНТРОПОНІМІВ

Завгородня О.С.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

У прадавні часи іранці свято вірили у магічну силу імені. Ім'я – це відображення долі, програма поведінки та смисл існування. Загадкову та містичну владу імені над долею наші предки помітили ще в прадавні часи. Вони були впевнені, що доля людини визначається її іменем.

На думку іранців, «імена, що говорять» обумовлювали ті якості та особливості, які вони позначають: фізичну силу, наприклад: *Здоровий, Великий*; багатство й достаток, наприклад: *Багатокінний, Той, хто в багатстві*, протекцію богів, наприклад: *Присвячений Мітрі* та багато іншого [1, с. 157].

В наші часи багато чого змінилося: традиції, мова, власне імена. Проте те, що батьки бажають своїй дитині найкращої долі, а для цього називають її найкращим, на їх погляд, іменем, залишилося незмінним.

Питання вибору імені в Ірані в останні роки набуває все більше дискусій. Організація реєстрації імен Ісламської Республіки Ірану може відмовити у реєстрації деяких імен. За офіційними даними люди тяготять до вибору релігійних імен та імен арабського походження.

У центрах реєстрації імен існує список, який складається з «іранських та ісламських імен». Родинам рекомендується обирати ім'я саме серед цих імен, не зважаючи на те, що організація реєстрації імен заявляє, що іранці не зобов'язані обирати ім'я саме із цього списку. Згідно даних Організації реєстрації імен, вибір імен, які можуть слугувати приводом образи гідності (авторитету) святих ісламу, титулів, тому прізвища, а також ганебні та непристойні імена, заборонено. Сюди ж можна віднести іншомовні імена [4].

Як зазначає Реза Саджаді, структура імені в Ірані відрізняється від прийнятої у славян. Прізвища тут не використовувалися до 1919 року, натомість, щоб відрізнити людей один від одного, використовували різного роду додавання, пов'язані з місцем народження, професією, якостями людини, прізвища тощо [2]. Він зазначає, що в сучасному Ірані використовуються імена та прізвища, але імена по батькові відсутні. Ім'я передуює прізвищу.